

Cjeloživotno učenje i akademsko napredovanje u sestinstvu

Lifelong learning and academic advancement in nursing

Višnja Vičić Hudorović

Glavna i odgovorna urednica Sestrinskoga glasnika - Nursing Journal
Editor-in-Chief of Nursing Journal

Received October 21st 2013;

Accepted October 23rd 2013;

Ključne riječi: učenje • akademsko napredovanje • sestinstvo

Kratki naslov: Akademsko napredovanje i sestinstvo

Keywords: learning • academic advancement • nursing

Running head: Academic advancement and nursing

Svjetska akademska zajednica medicinskih sestara/tehničara danas obavlja svakodnevne radne zadatke u zdravstvenim sustavima u kojima su u tijeku znatne i stalne reforme, koje do danas nikada nisu bile većeg obima [1, 2].

Metode/postupci koji su danas u svakodnevnoj uporabi radi provođenja zdravstvene njege iznimno su složeni. Stoga medicinske sestre/tehničari moraju posjedovati združene kompetencije, i to iz domene zadataka rukovođenja, zdravstvene politike, stalnog poboljšanja svih čimbenika zdravstvenog sustava, znanstvenih istraživanja temeljenih na osnovnim načelima i verificiranim znanstvenim i kliničkim dokazima te verificiranim rezultatima iz svakodnevne prakse, aktivnom sudjelovanju u timskom radu i poboljšanju suradnje svih članova zdravstvenog tima kako bi se poboljšao stupanj pružanja zdravstvene skrbi [3, 4]. Danas se iznalazi potreba da medicinske sestre/tehničari kontinuirano povećavaju stupanj znanja o metodama/postupcima koji su u svakodnevnoj uporabi radi provođenja zdravstvene njege i liječenja, te istodobno koordiniraju djelatnosti članova zdravstvenog tima i zdravstvenih timova različitih specijalnosti. Obrazovanje ima najveći stupanj značajnosti za razumijevanje radnog procesa medicinskih sestara/tehničara, tj. povećanja stupnja zdravlja. Navedeni proces ima mnogobrojne čimbenike te je završni rezultat neizvjestan. Upravo stoga preporuke i zaključci međunarodnih sestričkih asocijacija iznalaze da je kritični cilj za budućnost razvoja sestričke znanosti poboljšanje akademske mogućnosti napredovanja za sve medicinske sestre/tehničare [5, 6].

Zaključak o potrebi promicanja akademskog napredovanja medicinskih sestara/tehničara iznalazi se u svim relevantnim dokumentima svjetskih sestričkih organizacija [npr. International Council of Nurses, American Nurses Association, American Organization of Nurses Association] [7, 8], a temelji se na načelima i temeljnim vrijednostima sestinstva, i to na brizi, integritetu, raznolikosti i izvrsnosti. Nadalje, inovativni obrazovni programi s područja sestričke znanosti vitalno su važni za mogućnost provođenja cjeloživotnog učenja i akademskog napredovanja. Svakodnevni tehnološki napredak sredstava koja su u uporabi u liječenju bolesnika zahtijeva poboljšanje stupnja obrazovanja medicinskih djelatnika, stoga medicinske sestre/tehničari i drugi zdravstveni djelatnici svakodnevno moraju raditi zajedno i stvarati nove modele za učinkovitije akademsko napredovanje.

Važnost cjeloživotnog učenja i akademskog napredovanja

Povijesno gledano, u ustanovama visokog obrazovanja pojam „akademsko napredovanje“ odnosi se na model edukacije koji promiče cjeloživotno učenje uz dobivanje akademske vjerodajnice. U današnjem zdravstvenom sustavu postoji nužnost uključivanja medicinskih sestara u procese/programe cjeloživotnog učenja, i to radi održavanja stečenih kliničkih kompetencija i zadovoljavanja zahtjeva za provođenjem recentnih metoda zdravstvene njege. Zato je danas, više nego ikada, potrebno izraditi strategije stalnog napredovanja sestričke struke te istodobno, uz stalno prihvaćanje stručno-praktičnih sestričkih vještina, iste povezati s mogućnostima akademskog napredovanja u sklopu akademske sestričke zajednice. Upravo je zato međunarodna sestrička organizacija [National League for Nursing - NLN] [9, 10] tijekom 2007. godine objavila publikaciju „Academic/Professional Progression in Nursing“, u čijem se sadržaju opisuju metode i mogućnosti za povećanje zainteresiranosti mladih generacija za studij sestinstva, uz objašnja-

Autor za korespondenciju/Corresponding author:

Višnja Vičić Hudorović, PSE
Nursing school Vrapče, Zagreb, Bolnička cesta 32
Tel: +385-1-34 83 662
Fax: +385-1-34 83 662
E-mail: visnja.vicic-hudorovic@skole.hr

vanje potrebitosti i mogućnosti istodobnog akademskog napredovanja studenata sestinstva. U navedenoj publikaciji NLN-a opisuju se metode za provođenje odgovarajuće edukacije medicinskih sestara/tehničara. Metode edukacije moraju omogućavati, uz stalno prihvaćanje novih znanja, kontinuirano akademsko napredovanje medicinskih sestara/tehničara. Za provođenje takvih edukacijskih programa treba uskladiti programe edukacije, i to između sveučilišnih institucija i specijaliziranih edukacijskih institucija u kojima se provode tečajevi edukacije medicinskih sestara/tehničara. Poseban je naglasak na potrebi poboljšanja metoda/postupaka individualnog učenja i prihvaćanja novih znanja. Nadalje, NLN preporučuje da sve vertikalne razine zdravstvenog sustava pruže potporu medicinskim sestrama/tehničarima za pohađanje programa cjeloživotnog učenja.

Tijekom 2010. godine, a na temelju preporuka međunarodnih sestrijskih organizacija [Tri - Council for Nursing, Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching, The Robert Wood Johnson Foundation - Institute of Medicine] [11] iznalaze se načela te je verificirano pet direktiva koje su danas u uporabi u akademskoj sestrijskoj zajednici, radi akademskog napredovanja medicinskih sestara/tehničara:

- [1] medicinske sestre/tehničari moraju znatno sudjelovati u provođenju akademskih edukacijskih programa edukacije te u specijalističkim programima obrazovnih institucija koje provode praktične programe trajne edukacije i usavršavanja;
- [2] medicinske sestre/tehničari trebaju imati mogućnosti za doseganje najviših stupnjeva znanstvenih i nastavnih zvanja, a za to je potrebno poboljšanje obrazovnoga sustava koji istodobno omogućava stručno i akademsko napredovanje;
- [3] medicinske sestre/tehničari trebaju biti ravnopravni partneri svim zdravstvenim djelatnicima u redizajniranju zdravstvene skrbi u zdravstvenim sustavima zemalja u kojima izvršavaju radne zadatke;
- [4] postoji potreba za poboljšanjem prikupljanja podataka i, posljedično, poboljšanjem informacijske infrastrukture radi učinkovitijeg planiranja broja i kvalitete novih zdravstvenih djelatnika;
- [5] potrebno je bolje istaknuti važnost međustrukovnog obrazovanja, koje mora postati dio obrazovnog programa studija sestinstva.

Objavljene studije dosad spomenutih međunarodnih sestrijskih organizacija opisuju da medicinske sestre/tehničari započinju svoj radni vijek sa srednjoškolskim stupnjem obrazovanja, ali tijekom svog radnog vijeka više od 60% medicinskih sestara/tehničara iskazuje zahtjeve za doseganjem minimalno jednog višeg akademskog stupnja. Ova činjenica važan je čimbenik koji upozorava da postoji potreba za stalnim iznalaženjem novih modela akademskog napredovanja medicinskih sestara/tehničara.

Prepoznajući potrebu za trajnim obrazovanjem sestrijske zajednice, tijekom 2008. godine NLN je izradio edukacijski program, u kojem medicinske sestre/tehničari stječu kompetencije koje odražavaju usvojeni stupanj praktičnih vještina, te istodobno omogućuje akademski napredak [NLN Education Competencies Model (ECM, 2010)]. To je prvi nacionalni model za provođenje edukacije, uz istodobno omogućavanje akademskog napredovanja. Nadalje, opisa-

ni program detaljno objašnjava koje kompetencije diplomanti studija sestinstva trebaju posjedovati da bi pružali zadovoljavajući stupanj zdravstvene njege, kao i u aktivno sudjelovali u provođenju promjena u zdravstvenom sustavu, uz poštovanje sedam temeljnih vrijednosti sestinstva: brižnosti, raznolikosti, etike, izvrsnosti, holizma, integriteta, usredotočenosti na bolesnika. Nadalje, navedene temeljne vrijednosti potrebno je povezati i s njihovim utjecajem na radnu okolinu, stupnjem znanja i poznavanja znanosti, osobnim i profesionalnim razvojem, kvalitetom i sigurnošću pružanja zdravstvenih usluga, i timskim radom. Edukacijski program omogućava jednostavno prihvaćanje znanja radi razvoja sestrijskih kompetencija i ishoda liječenja te podupire suradnju između specijalističkih obrazovnih institucija i institucija u kojima se uče kliničke praktične vještine.

Zaključak / Conclusion

Transformacija sestinstva u današnjim sustavima zdravstva, u kojima se provode trajne i znatne promjene radi poboljšanja ishoda liječenja, zahtijeva temeljnu rekonceptualizaciju sestrijskog obrazovanja. Potrebno je omogućiti bolju komunikaciju i zajednički rad medicinskih sestara/tehničara i predstavnika akademske zajednice radi izrade studijskih programa za cjeloživotno učenje. Programi za cjeloživotno učenje moraju sadržavati mehanizme koji istodobno potiču akademsko napredovanje medicinskih sestara/tehničara i poboljšavaju ishode liječenja.

Literatura / References

- [1] Vičić Hudorović V, Zidarić M. Sestrijski glasnik – Nov pristup znanjima sestrijske specijalnosti. *Nursing Journal – A new approach to knowledge of nursing specialties. Sestrijski glasnik/Nursing Journal.* 2012;17(1):69-73.
- [2] Vičić Hudorović V, Rimac B. Stupanj zainteresiranosti učenika srednjih škola za nastavak školovanja na Studijima sestinstva. *Level of interest within high school students to continue their education in nursing studies. Sestrijski glasnik/Nursing Journal.* 2012;17(1):94-99.
- [3] Vičić Hudorović V. Sestrijski glasnik/Nursing Journal uvršten je u portal hrvatskih znanstvenih časopisa – HRČAK. *Sestrijski glasnik / Nursing Journal is included into the Croatian scientific journals portal – HRČAK. Sestrijski glasnik/Nursing Journal.* 2012;18(1):85-87. doi: 10.11608/sgnj.2013.18.025
- [4] Rimac B, Vičić Hudorović V. Utjecaj obrazovanja zdravstvenih djelatnika na sigurnost pacijenata. *The impact of health education on patient's safety. Sestrijski glasnik/Nursing Journal.* 2013;18:44-47 doi: 10.11608/sgnj.2013.18.011
- [5] Hudorović N. Reduction in hospitalisation rates following simultaneous carotid endarterectomy and coronary artery bypass grafting; experience from a single centre. *Interact CardioVasc Thorac Surg* 2006; 5 (4): 367-372. doi: 10.1510/icvts.2005.123869
- [6] Hudorović N, Vičić Hudorović V. eComment. *Nurse-led clinics and cost-effectiveness. Interact CardioVasc Thorac Surg.* 2012; 14 (6): 733-734. doi: 10.1093/icvts/ivs214
- [7] Benner, P, Sutphen, M, Leonard, V, Day, L. (2010). *Educating Nurses: A Call for Radical Transformation.* San Francisco, CA; Jossey-Bass.
- [8] Institute of Medicine. (2011). *The Future of Nursing, Leading Change, Advancing Health.* Washington, DC: Author.
- [9] National League for Nursing. (2007). *Academic/Professional Progression in Nursing [Reflection and Dialogue].* Retrieved from www.nln.org/aboutnln/reflection_dialogue/refl_dial_2.htm
- [10] National League for Nursing. (2010). *Outcomes and Competencies for Graduates of Practical/Vocational, Diploma, Associate Degree, Baccalaureate, Master's, Practice Doctorate, and Research Doctorate Programs in Nursing.* New York: Author.
- [11] Tri-Council for Nursing. (2010). *Educational Advancement*